

Bu bölümde size verilen açıklamaları inceleyerek kavramları bulmaya çalışınız.

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

HARİTA

Yeryüzünün tamamının veya bir kısmının kuşbakışı olarak belirli bir oranda küçültülerek bir düzlem üzerine aktarılmasına denir.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

FİZİKİ HARİTA

Yeryüzünün fiziki durumunu yani dış görünüşünü gösteren haritalardır. Dağları, ovaları, denizleri, platoları kısaca yeryüzü oluşumlarını, yükseltilerine göre farklı renk tonlarında gösterildiği haritalardır.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

VADI

Bir akarsuyun, yatağını (aktığı yeri) aşındırarak oluşturduğu V yada U biçimindeki yeryüzü şeklidir.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

KÖRFEZ

Denizin karaya doğru giren büyük ve geniş girintilerine denir.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

DELTA OVASI

Akarsuların taşıdığı malzemeleri denizin iç tarafında biriktirmesi ve zaman içinde bu maddelerin düzlüklere haline gelmesi sonucunda ortaya çıkan ovalardır.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

İKLİM

Geniş bir alanda, uzun yıllar boyunca etkili olan ortalama hava koşullarına denir.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

BİTKİ ÖRTÜSÜ

Herhangi bir yerin toprakları üzerinde yetişen o bölgeye ait olağan durumlar dışında daima var olan bitkilerin tümüne verilen ad.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

MAKİ

Akdeniz ikliminde yaygın olan, bodur ağaç ve çallardan oluşan bitki örtüsü.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

NÜFUS

Sınırları belirli bir alanda yaşayan toplam insan sayısına denir.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

DOĞAL AFET

Doğa olayları sonucunda aniden meydana gelen, can ve mal kaybına neden olan olaylara denir

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

HEYELAN

Eğimin fazla olduğu yerlerde aşırı yağışlara bağlı olarak toprağın kütle hâlinde aşağı doğru kaymasına denir.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

5. SINIF 3. ÜNİTE KAVRAMLARI

ÇEVRE SORUNU

Doğanın, doğal kaynakların ve yaşanan çevrenin aşırı ölçüde ve yanlış kullanılması nedeniyle doğal dengenin bozulması durumuna denir.

SOSYAL BİLGİLERİN SEST

sosyalbilgilerinsesi

Aşağıdaki boşluklara ülkemizde görülen iklim tiplerinin isimlerini yazınız.

Aşağıda verilen bilgilerden doğru olanlara D yanlış olanlara Y koyunuz.

Deniz seviyesine yakın olan yerler sarı renk ile gösterilir.

Y

Yapılan ekonomik faaliyetler iklimin özelliğine göre çeşitlilik gösterebilir.

D

Doğal ve beşeri faktörler ülkemizde nüfusun belirli bölgelerde yoğunlaşmasını sağlamıştır.

D

Yerleşmelerde fay hatları ve yumuşak zeminler tercih edilmelidir.

Y

Türkiye bir çok doğal afetin meydana geldiği bir ülkedir.

D

Aşağıda verilen bilgilerdeki boşlukları doldurunuz.

Meteoroloji

Madencilik

Göç

Lejant

Küresel Isınma

Klimatoloji

Kroki

Haritada kullanılan özel işaretlerin ne anlama geldiğini gösteren bölüme **LEJANT**..... denir.

Ölçek kullanılmayan kabataslak çizimlere ..... **KROKİ** ..... denir.

Hava koşullarında meydana gelen değişimleri, hava durumu tahminlerinde bulunan bilim dalına ..... **METEOROLOJİ** ..... denir.

Zonguldak'ta ..... **MADENCİLİK** ..... faaliyetinin yapılması nüfusun yoğun olmasını sağlamıştır.

Atmosfere salınan gazların neden olduğu düşünülen sera etkisinin sonucunda ..... **KÜRESEL ISINMA** ..... meydana gelmektedir.

Doğal afetler sonucunda afetzedeler daha güvenli olan yerlere ..... **GÖÇ** ..... eder.

Bitki örtüsünün zayıf olduğu arazide su ve rüzgâr sonucu toprağın taşınmasına denir. En çok bitki örtüsünün yetersiz olduğu İç Anadolu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinde görülür.

A

AKDENİZ İKLİMİ

Yazlar sıcak ve kurak, kışlar soğuk ve kar yağışlıdır. İç Anadolu, Doğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu ve Marmara bölgesinin batısında görülür. En fazla yağış ilkbaharda, en az yaz aylarında görülür. Bitki örtüsü ilkbahar yağışları ile yeşeren, yazın sıcaklık ve kuraklıkla kuruyan küçük otlardan oluşan bozkırdır.

B

EROZYON

Yazlar sıcak ve kurak, kışlar ılık ve yağışlıdır. Akdeniz, Ege ve Marmara bölgesinin güneyinde görülür. En fazla yağışı kışın, en az yağışı yazın alır. Bitki örtüsü genellikle kısa boylu çalı ve ağaçlardan oluşan makilerdir. En fazla yetiştirilen tarım ürünleri; turuncgiller, muz, zeytin, üzüm, incirdir.

C

KARASAL İKLİM

Yazları serin, kışları ılık, her mevsim yağışlı geçer. Ülkemizde Karadeniz Bölgesinde ve Marmara'nın kuzeyinde görülür. En çok yağış sonbaharda en az ilkbaharda görülür. Yağışlar fazla olduğu için bitki örtüsü ormandır. Bol yağış isteyen çay, fındık, mısır ve gibi tarım ürünleri yetiştirilir.

D

DEPREM

Yer kabuğundaki ani kırılmalar nedeniyle yer yüzeyinde meydana gelen sarsıntılardır. Halk arasında zelzele de denilmektedir.

E

KARADENİZ İKLİMİ

5. SINIF

Fiziki haritalarda karalarda yükselti arttıkça haritalarda kullanılan renkler koyulaşır.

Buna göre hangi coğrafi bölgemizde koyu renkler daha çok kullanılmıştır?

- A) Marmara
- B) İç Anadolu
- C) Güneydoğu Anadolu
- D) Doğu Anadolu**

Aşağıdaki haritada Marmara Denizi ve çevresi gösterilmektedir.

- I. Ada: Dört yanı sularla çevrili kara parçası
  - II. Körfez: Denizin, türlü biçimlerde, karanın içine sokulmuş parçası
  - III. Yarımada: Bir tarafından ana karaya bağlı, üç tarafı denizlerle çevrili kara parçası
- Tanımları verilen yeryüzü şekillerinin hangileri harita üzerinde bulunmaktadır?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III**
- D) I, II ve III

Buğday ve şeker pancarı soğuğa dayanıklı olduğu için karasal iklimin, çay ve fındık bol yağış istediği için Karadeniz ikliminin, zeytin ve turunçgiller kış mevsimi ılıman geçen Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde yetişir.

Bu açıklamaya göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) İklimin tarımsal faaliyetleri etkilediği**
- B) Karasal iklimde tarım ürünü çeşitliliğinin fazla olduğu
- C) İliman iklimlerde ulaşım imkânlarının yetersiz olduğu
- D) Akdeniz ikliminin görüldüğü yerlerde çay üretiminin az olduğu

İklim; etkili olduğu yörede aşağıdaki özelliklerden hangisini en az etkiler?

- A) Yetiştirilen tarım ürünlerini
- B) Çıkarılan yeraltı kaynaklarını**
- C) Halkın giyim biçimini
- D) Evlerin yapı malzemelerini

Nüfusun Dağılımını Etkileyen Doğal Faktörler: İklim- Madencilik - Toprak Yapısı - Tarım

5/A sınıfı öğrencisi Mehmet Akif, yukarıda verilen nüfusun dağılımını etkileyen doğal faktörleri yazarken hata yapmıştır.

Tabloda verilen faktörlerden hangilerini çıkarırsak hata düzelmiş olur?

- A) İklim ve Toprak Yapısı
- B) Tarım ve Toprak Yapısı
- C) Tarım ve Madencilik**
- D) Toprak Yapısı ve Madencilik

İç Anadolu, yeryüzü şekillerinin fazla dağlık olmadığı; ova ve platolarla kaplı bir bölgedir. Orman örtüsü bakımından fakirdir. Özellikle ilkbahar aylarında sağanak yağışların etkisi altındadır.

Bu parçaya göre İç Anadolu Bölgesi'nde aşağıdaki doğal afetlerden hangisinin daha etkili olması beklenir?

- A) Çığ
- B) Deprem
- C) Erozyon**
- D) Heyelan